

ΡΟΜΗ
Του ΛΑΚΗ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ

Η Κεντροαριστερά είναι μια «φάρμακα», που στην Ιταλία πρωτοεμφανίστηκε το 1964 με την είσοδο του σοσιαλιστικού κόμματος στην κυβέρνηση των χριστιανοδημοκρατών. Βέβαια, για πολλά χρόνια η ζυγαριά έγειρε περισσότερο δεξιά παρά αριστερά, παρ' ότι στον κοινωνικό τομέα έγιναν πολλά αλλά όχι ουσιαστικά πράγματα. Δημιουργήθηκε ένα κράτος επιδοτήσεων, προσφέροντας άφθονες συντάξεις για να μικροβουλευθούν οι ψηφοφόροι, δημιουργώντας περισσότερα προβλήματα παρά λύσεις. Προσφέροντας δωρεάν περίθαλψη αλλά όχι ουσιαστική και επαρκή. Αποτέλεσμα, να διαγκωθεί το δημόσιο έλλειμμα, το οποίο μέχρι σήμερα αποτελεί την πληγή της ιταλικής οικονομίας. Σήμερα το πολιτικό πλαίσιο άλλαξε, καθώς στην κεντροαριστερή κυβέρνηση του Ρομάνο Πρόντι τη βάση αποτελούν οι πρώην κομμουνιστές, το Δημοκρατικό Κόμμα της Αριστεράς. Όμως το Δ.Κ.Α. αν θέλει να επιβιώσει, είναι υποχρεωμένο να κάνει με-

ταρρυθμίσεις, να εκσυγχρονίσει την Ιταλία. Είναι μια πρόκληση που αντιμετωπίζει ολόκληρη η Κεντροαριστερά της γειτονικής χώρας και εδώ παίζεται το μεγάλο στίχημα. Ο Ρέντσο Φόα, πρώην διευθυντής της «Ουνιτά», ιστορικός και διανοούμενος, στη συνέντευξη που μας παραχώρησε υπογραμμίζει ιδιαίτερα αυτό το σημείο. Εκσυγχρονισμός, μεταρρυθμίσεις για να μη χάσει το τρένο της Ευρώπης και αν θέλει να επιβιώσει.

ΕΡ: Πώς είναι η κατάσταση της υγείας της Κεντροαριστεράς στην Ιταλία κ. Φόα, τι προβλήματα αντιμετωπίζει;

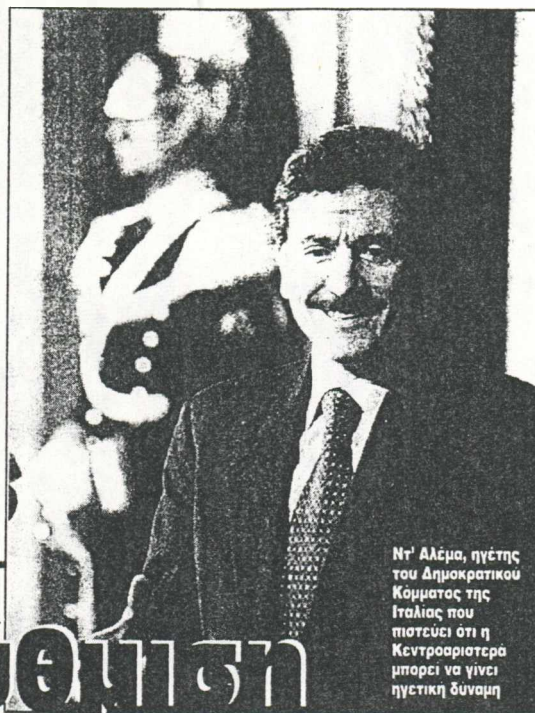
— Στην Ιταλία αυτή τη στιγμή, όταν μιλάμε για την Κεντροαριστερά, είναι δύο πράγματα ξεχωριστά. Πρώτον, η κυβέρνηση και δεύτερον, όχι τα κόμματα που τη συγκροτούν αλλά κυρίως το Δημοκρατικό Κόμμα της Αριστεράς. Ξεκινώντας από την κυβέρνηση, μπορώ να πω ότι πάει αρκετά καλά. Βέβαια δεν έκανε πολλά πράγματα αλλά έκανε κάτι πολύ σημαντικό, που δεν το επιχειρήσαν άλλοι κυβερνήσεις. Δηλαδή, πήρε ορισμένα οικονομικά μέτρα για να μπει στην πρώτη ομάδα του Μάαστριχτ. Δεν ήταν εύκολο να γίνει κάτι τέτοιο και πρέπει να πούμε ότι συνάντησε πολλές αντιστάσεις, όπως από βιομηχανικούς κύκλους που θέλουν να ευνοηθούν από μια ασθενή λίρετα για να αυξήσουν τις εξαγωγές τους. Ετσι, όπως θυμάστε, ο πρόεδρος της ΦΙΑΤ κ. Ρομάνο έκανε δηλώσεις, λέγοντας ότι ίσως θα έπρεπε να ξεναεξτάσουμε το Μάαστριχτ, που απαιτεί πολλές θυσίες. Η κυβέρνηση όμως πήρε τα μέτρα και οπωσδήποτε είναι ένα σημαντικό σημάδι. Αυτό ερμηνεύεται ότι αυτή είναι μια σύγχρονη κυβέρνηση, μια ευρωπαϊκή κυβέρνηση, που δεν κάθεται με σταυρωμένα χέρια.

Τι θα έκανε ο Μπερλουσκόνι

ΕΡ: Δεν θα έκανε κάτι τέτοιο μια κυβέρνηση Μπερλουσκόνι;

— Εγώ δεν πιστεύω ότι θα το έκανε ο Μπερλουσκόνι. Διότι ήταν εναντίον ορισμένων κύκλων της Ευρώπης ή τουλάχιστον αντίθετο σ' αυτή τη δομή της Ευρώπης. Ο ΝΠΕΣ της κυβέρνησης εκείνης, ο κ. Μαρτίνο, ήταν πολύ κοντά στις βρετανικές θέσεις και όχι σ' αυτές που εκφράζουν Κολ-Σιράκ. Πιστεύω ότι δεν θα είχε πάρει αυτά τα μέτρα, αντίθετα, ο

Ο Ρέντσο Φόα, ιστορικός και διανοούμενος, πρώην διευθυντής της «Ουνιτά», μιλά για την πορεία της Κεντροαριστεράς στην Ιταλία. Όπως υποστηρίζει, πρέπει να γίνουν οι θυσίες γιατί η Ευρώπη δεν είναι ένα βάρος, ένα μειονέκτημα, αλλά ένα πλεονέκτημα

Ντ' Αλέμα, ηγέτης του Δημοκρατικού Κόμματος της Ιταλίας που πιστεύει ότι η Κεντροαριστερά μπορεί να γίνει ηγετική δύναμη

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: J. J. J.

λίας, αν κάνει μεταρρυθμίσεις.

Μεταρρυθμίσεις στο κοινωνικό κράτος, που όπως γνωρίζετε πολύ καλά, είναι το πιο δαπανηρό αλλά και το ελάχιστα ικανό και αποτελεσματικό. Είναι περισσότερο ένα κράτος επιδοτήσεων παρά κοινωνικό κράτος. Το πρόβλημα είναι αν η Αριστερά μπορεί ν' αγγίξει το κοινωνικό κράτος, μάλιστα θα έλεγα ότι οφείλει να επέλθει στις συντάξεις, στην υγεία. Ο Ντ' Αλέμα το κάνει κάτι τέτοιο, αλλά ρισκάρει, γιατί η κοινή γνώμη αντιλαμβάνεται ότι πρέπει να γίνουν μεταρρυθμίσεις μόνον όταν έχουν προκύψει τα προβλήματα.

ΕΡ: Στον συνασπισμό της Ελίας υπάρχουν διάφορες ετερογενείς δυνάμεις και συχνά συγκρούονται και δημιουργούν προβλήματα στην κυβέρνηση. Πώς θα επιδιώξει η Κεντροαριστερά;

— Υπάρχει μια τέτοια κατάσταση, αλλά γι' αυτές τις δυνάμεις η πτώση της κυβέρνησης και νέες εκλογές θα ήταν καταδικαστικές, με το εκλογικό σύστημα που έχουμε. Γιατί αν η Κομμουνιστική Επανάσταση πορευόταν μόνη της, πιθανόν η Δεξιά να κερδίσει, αλλά η Κ.Ε. δεν θα έχει τους σημερινούς βουλευτές χωρίς τις συμμαχίες που έκανε. Υπάρχει ο φόβος ότι όλες οι μικρές δυνάμεις δεν θα 'χουν ένα πολιτικό βάρος. Ο φόβος μου είναι ότι θα μπορούσε να γεννηθεί μια παράταξη λαϊκίστικη, που λίστα και μια ρήξη με αυτές τις δυνάμεις, όπως είναι η Κ.Ε. ή ακόμη και η Εθνική Συμμαχία. Τα οικονομικά μέτρα από τη για την Ευρώπη δεν τα θέλουν όχι μόνον αυτοί αλλά ούτε το Λαϊκό Κόμμα, οι παλιοί χριστιανοδημοκράτες. Όμως πρέπει να τα δεχθούν κι αυτοί, γιατί δεν θα μπορούμε ποτέ στην Ευρώπη, γιατί είμαστε η πιο καθυστερημένη χώρα χωρίς καμία ανανέωση και αλλαγή στο κοινωνικό μας κράτος. Έχουμε μια κακή ιδιότητα, συντηρητικές δυνάμεις αντίθετες σε κάθε εκσυγχρονισμό. Όμως πρέπει να γίνουν θυσίες, γιατί η Ευρώπη δεν είναι ένα βάρος, ένα μειονέκτημα, αλλά ένα πλεονέκτημα.

Να μη χαθεί το τρένο του Μάαστριχτ

ΕΡ: Όμως σ' ολόκληρη την Ευρώπη η Αριστερά συναντά δυσκολίες. Έχασε στη Γαλλία, στην Ισπανία, διατηρείται στην Ελλάδα, αλλά και στην Ιταλία η Κεντροαριστερά έχει προβλήματα.

— Απλούστατα, γιατί δεν κατόρθωσε να ανανεωθεί. Η Αριστερά άλλαξε την Ευρώπη μαζί με άλλες δυνάμεις, βέβαια, αλλά την άλλαξε. Αν σκεφθούμε ότι άντεξε το κοινωνικό κράτος στον συντηρητικό άνεμο του Ρίγκαν, σημαίνει ότι είχε ριζώσει, ήταν σημαντικό στις σύγχρονες κοινωνίες, που δεν μπόρεσε ούτε η Δεξιά να το παρασύρει. Συνήθως εμείς χαρακτηρίζουμε τον Κολ συντηρητικό, όμως στην ουσία έχει μια κοινωνική πολιτική που έχουν οι θόρυβοι σοσιαλδημοκρατίες. Στον Βορρά όταν επέστρεψαν στην εξουσία οι δεξιές δυνάμεις, το κοινωνικό κράτος παρέμεινε.

Η Αριστερά έχασε εκλογικά, γιατί ό,τι μπορούσε να δώσει το έδωσε, άλλαξε αυτή η κοινωνία, γιατί τώρα υπάρχουν κοινωνίες με μεγάλη ευημερία. Κοινωνίες που λίγο ή πολύ το κράτος αντισταθμίζει, εξισορροπεί ορισμένα κενά, ορισμένες αδυναμίες του πολιτη, ένα κράτος που είναι σε θέση να απορροφήσει δεκάδες χιλιάδες μεταναστών. Όλα αυτά είναι

Μεταρρύθμιση ή απλή διαχείριση;

Μπερλουσκόνι με μια κουτοπονηρία θα προσαθούσε να μείνει εκτός. Ούτε ο Ντίνι θα ήταν σε θέση να το κάνει. Αντίθετα, αυτή η κυβέρνηση τόλμωσε, έστω και αν στο εσωτερικό της έχει ορισμένες αντιευρωπαϊκές δυνάμεις, όπως η Κομμουνιστική Επανάσταση και οι Πράσινοι. Γιατί οι κομμουνιστές έχουν θέσεις και απόψεις πολύ συντηρητικές για τη σύγχρονη κοινωνία και το κοινωνικό κράτος.

Το ουσιαστικό πρόβλημα της Κεντροαριστεράς είναι αν θέλει να μεταρρυθμίσει αυτή τη χώρα ή θέλει απλώς να την κυβερνήσει. Προς το παρόν κυβέρνησε οπωσδήποτε καλύτερα από τον Μπερλουσκόνι. Η Ιταλία μπορεί να κυβερνηθεί με διάφο-

Δ.Κ.Α. Το Δ.Κ.Α. είναι το μοναδικό κόμμα που επιβίωσε στην Ιταλία, έστω και αν άλλαξε πάρα πολύ. Το Δ.Κ.Α. του Οκέτο γεννήθηκε με μια ιδιαίτερα ριζοσπαστική φυσιογνωμία, που τελικά οδηγήθηκε σε μια γωνία για τις θέσεις του, πολλές φορές ακραίες. Το Δ.Κ.Α. στηριζόταν όχι σε συγκεκριμένους μετασχηματισμούς, αλλά στα λόγια, σε συμμαχίες με τους δικαστές. Δεν μπορείς όμως να γίνεις μια μεγάλη δύναμη, το σημείο αναφοράς μιας μεγάλης χώρας, κάνοντας συμμαχίες με τους δικαστές και τα λόμπι.

Ο Ντ' Αλέμα χωρίς αμφιβολία ευνοήθηκε και από ορισμένες συγκυρίες, η Δεξιά κυριολεκτικά αυτοκτόνησε, αλλά κατόρθωσε να επιβάλει την ηγεσία του στο κέντρο της ιταλικής πολιτικής.

Ο Ντ' Αλέμα έχει στο μυαλό του ένα σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, όχι τόσο για το όραμα αλλά για την ιστορία που έχει σήμερα η σοσιαλδημοκρατία, είναι ο μοναδικός πολιτικός που διαθέτει κεφάλι και επαφές σ' ολόκληρο τον κόσμο. Δεν είναι σοσιαλδημοκράτης, έχει μια ιστορία στον χώρο του παραδοσιακού ιταλικού κομμουνισμού, που για χρόνια συμμετείχε στη διακυβέρνηση της χώρας. Το μεγάλο προσόν που διαθέτει είναι ότι μπορεί σήμερα να πει πως η Αριστερά ή η Κεντροαριστερά, μπορεί να γίνει μια ηγετική δύναμη της Ιτα-

Ο Σημίτης νίκησε γιατί υπήρξε παράγοντας εκσυγχρονισμού και ανανέωσης, γιατί πίστεψε ότι αντί η Ελλάδα να είναι μια βαλκανική χώρα μ' έναν πρέσβη στις Βρυξέλλες, είναι προτιμότερο να βρίσκεται στην Ευρώπη

Ξεπεράσθηκε από την Ισπανία (ας αφίσουμε Γερμανία - Γαλλία) που η κυβέρνηση Γκονζάλες έκανε περισσότερες μεταρρυθμίσεις. Το ερώτημα λοιπόν είναι, αν θα κάνει μεταρρυθμίσεις ή όχι. Εδώ ερχόμαστε στο